ĢENERĀLADVOKĀTA DŽOVANNI PITRUCELLAS
[*GIOVANNI PITRUZZELLA*] SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 28. maijā [1]

Lieta C-556/19

Sabiedrība *Eco TLC*
pret
Ekoloģiskās un solidārās pārejas ministru,
piedaloties
Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu federācijai

(*Conseil d'État* (Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Valsts atbalsts – Ražotāju paplašinātā atbildība – Valsts iestāžu pilnvarota vides organizācija finanšu iemaksu iekasēšanai no konkrētu izstrādājumu tirgotājiem, lai tā šo tirgotāju vārdā nodrošinātu tiem tiesību aktos paredzētā pienākuma pārstrādāt no minētajiem izstrādājumiem radušos atkritumus izpildi – Finanšu atbalsts, ko vides organizācija izmaksā šķirošanas operatoriem, ar kuriem ir noslēgta vienošanās –Jēdziens "valsts līdzekļi" – Obligātās iemaksas – Valsts kontrole pār līdzekļiem – Pietiekami tiešas saiknes esamība starp priekšrocību un valsts budžeta vismaz iespējamu samazinājumu

1. Vai ar Francijā ieviesto ražotāju paplašinātās atbildības regulējumu attiecībā uz tekstilizstrādājumu, mājsaimniecības veļas un apavu (turpmāk tekstā – "TMA izstrādājumi") radīto atkritumu apsaimniekošanu tiek izveidota valsts atbalsta LESD 107. panta 1. punkta izpratnē shēma?

2. Tāds būtībā ir lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Conseil d'État* [Valsts padome] (Francija) uzdotais jautājums Tiesai, kas ir šo secinājumu priekšmets.

3. Šajā lietā Tiesai pirmo reizi tiek uzdots jautājums par savstarpējo saikni starp noteikumiem valsts atbalsta jomā, no vienas puses, un ražotāja paplašinātās atbildības regulējumu, kas Savienības tiesībās ieviests ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu [2], no otras puses.

4. Saskaņā ar principu "piesārņotājs maksā", kas ir LESD 191. panta 2. punktā nostiprināts pamatprincips vides jomā, ražotāja paplašinātās atbildības regulējums ir stūrakmens Savienības tiesiskajam regulējumam atkritumu apsaimniekošanas jomā. Šis regulējums ietver visus pasākumus, kas veikti, lai nodrošinātu, ka preču ražotājiem ir finansiāla un, iespējams, organizatoriska atbildība īstenot

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 OV 2008, L 312, 3. lpp. Šī direktīva vairākkārt ir tikusi grozīta; jaunākie grozījumi veikti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/851 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem (OV 2018, L 150, 109. lpp.).

pārvaldību attiecībā uz to izstrādājuma dzīves cikla posmu, kad tas kļuvis par "atkritumu"[3]. Tas ir viens no veidiem, kā veicināt Eiropas Savienības virzību uz "sabiedrību, kura resursus izmanto atkārtoti" ar mērķi izvairīties no atkritumu rašanās un izmantot tos kā resursus[4] nolūkā izveidot aprites ekonomiku[5].

5. Šajā lietā starp dažādiem Francijā ieviestajiem ražotāja paplašinātās atbildības regulējumiem[6] tiek apšaubīts regulējums attiecībā uz TMA izstrādājumiem saistībā ar tā saderību ar Savienības tiesību normām valsts atbalsta jomā. Sabiedrība *Eco TLC*, vienīgā vides organizācija, kas Francijā pilnvarota TMA izstrādājumu ražotāju vārdā veikt tiem tiesību aktos noteikto pienākumu apstrādāt no šiem izstrādājumiem radušos atkritumus, cēla *Conseil d'État* prasību atcelt ministra 2017. gada rīkojumu, ar kuru tika grozīta summa vienam no atbalstiem, kas minētajai sabiedrībai ir jāmaksā šķirošanas operatoriem, ar kuriem tai ir noslēgta vienošanās. *Eco TLC* apgalvo, ka ar minēto paplašinātās atbildības regulējumu ir ieviests nelikumīga valsts atbalsta pasākums.

6. Tiesa tātad ir aicināta novērtēt šī regulējuma saderību ar LESD 107. panta 1. punktu. Šajā kontekstā problemātiskāks ir jautājums par līdzekļu, kas izmaksāti šķirošanas operatoriem, iespējamo kvalificēšanu par "valsts līdzekļiem" saistībā ar aplūkojamo regulējumu. Šī lieta tādējādi sniegs Tiesai iespēju vairāk izskaidrot savu judikatūru attiecībā uz "valsts līdzekļu" jēdzienu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

7. Direktīvas 2008/98 8. panta "Ražotāja paplašināta atbildība" 1. punktā ir noteikts – "lai veicinātu atkritumu atkārtotu izmantošanu un rašanās novēršanu, pārstrādi un atkritumu citādu reģenerāciju, dalībvalstis veic ar tiesību aktiem saistītus un citus pasākumus, lai nodrošinātu, ka katrai fiziskai vai juridiskai personai, kura profesionālos nolūkos projektē, ražo un apstrādā, pārdod vai importē produktus (produkta ražotājs), ir ražotāja paplašināta atbildība".

8. Šīs pašas direktīvas 8.a panta "Ražotāja paplašinātas atbildības shēmām izvirzītās vispārīgās minimālās prasības", kas ieviests ar Direktīvu 2018/851, 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis "skaidri nosaka, kādi uzdevumi un atbildība ir visiem iesaistītajiem attiecīgajiem dalībniekiem, tostarp produktu ražotājiem, kas laiž produktus dalībvalsts tirgū, organizācijām, kas to vārdā pilda ražotāja paplašinātās atbildības pienākumus, publiskiem vai privātiem atkritumu apsaimniekotājiem, pašvaldībām un – attiecīgā gadījumā – operatoriem, kas nodarbojas ar atkārtotu izmantošanu un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, kā arī sociālās ekonomikas uzņēmumiem".

9. Tā paša panta 5. punktā ir it īpaši noteikts, ka "dalībvalstis izveido piemērotu uzraudzības un izpildes satvaru nolūkā nodrošināt, ka produktu ražotāji un organizācijas, kas to vārdā pilda ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus, pilda savus ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus, tostarp tālpārdošanas gadījumā, ka finanšu līdzekļi tiek pienācīgi izmantoti un ka visi dalībnieki, kas iesaistīti ražotāja paplašinātas atbildības shēmu īstenošanā, ziņo ticamus datus".

3 Direktīvas 2018/851 14. apsvērums.

4 Direktīvas 2008/98 28. apsvērums.

5 2020. gada martā Eiropas Komisija pieņēma jaunu aprites ekonomikas rīcības plānu, kas ir viens no Eiropas zaļā kursa (*European Green Deal*), Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes programmas, galvenajiem elementiem (skat. COM(2020) 98 *final*). Šajā saistībā ražotāja paplašinātās atbildības regulējums ir minēts kā viens no pasākumiem, kuru mērķis ir būtiski samazināt kopējo atkritumu daudzumu.

6 Šobrīd Francijā pastāv aptuveni divdesmit ražotāja paplašinātās atbildības regulējumu, kuri pakāpeniski ir izveidoti ar likumu dažādās nozarēs, tādās kā iepakojuma, bateriju, transportlīdzekļu, zāļu un mēbeļu nozares.

B. Francijas tiesības

10. Francijā Vides kodeksa L. 541-10-3. pantā ir paredzēts paplašinātās atbildības princips ražotājiem, kuri kā profesionāli ražotāji laiž valsts tirgū mājsaimniecībām paredzētus TMA izstrādājumus. TMA izstrādājumu ražotājiem, importētājiem un izplatītājiem (turpmāk tekstā – "tirgotāji") tādējādi ir pienākums sniegt ieguldījumu šo TMA izstrādājumu radīto atkritumu pārstrādē un apstrādē vai arī to nodrošināt pašiem.

11. Šī tiesību aktos noteiktā pienākuma izpildei Vides kodeksa L. 541-10-3. pantā TMA izstrādājumu tirgotājiem ir piedāvāta alternatīva:

– viena iespēja ir pievienoties un izmaksāt finanšu iemaksas *vides organizācijai*, kas saņēmusi par ekoloģiju un rūpniecību atbildīgo ministru izsniegtu atļauju, pamatojoties uz specifikācijām. Šai organizācijai pēc tam ir jānoslēdz vienošanās ar šķirošanas operatoriem un pašvaldībām vai to apvienībām, kas atbild par atkritumu apsaimniekošanu, un tiem jāpārskaita finanšu iemaksas finansiāla atbalsta veidā par attiecīgo atkritumu pārstrādes un apstrādes darbībām;

– otra iespēja ir atbilstoši citām specifikācijām ieviest *individuālu sistēmu* šo atkritumu pārstrādei un apstrādei, kas apstiprināta ar ministru, kuri atbildīgi par ekoloģiju un rūpniecību, rīkojumu.

12. Vides kodeksa 541-10-3. panta pēdējā daļā ir paredzēts, ka tiesību normu saistībā ar šo tiesību aktos noteikto pienākumu konkrētas piemērošanas kārtība, "it īpaši iemaksu aprēķināšanas metode, nosacījumi, ar kādiem tiek veicināta tādu personu integrācija, kurām ir grūtības nodarbinātības jomā, kā arī sankcijas par [minētā tiesību aktos noteiktā pienākuma attiecībā uz TMA izstrādājumu tirgotājiem] neizpildi, ir noteikti ar *Conseil d'État* dekrētu".

13. Attiecībā uz vides organizācijām Vides kodeksa R. 543-214. pantā ir noteikts, ka maksimālais termiņš, uz kādu tās tiek pilnvarotas, ir seši gadi. Turklāt savā pieteikumā pilnvarojuma saņemšanai vides organizācijai ir jāpamato sava tehniskā un finansiālā spēja veikt prasītās darbības, lai, izmantojot parakstītās vienošanās un iekasēto finanšu iemaksu pārdali, veicinātu TMA izstrādājumu radīto atkritumu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi, materiālu reģenerāciju un apstrādi. Tāpat tai ir jānorāda nosacījumi, ar kādiem tā paredz izpildīt šim pilnvarojumam pievienoto specifikāciju noteikumus.

14. Vides kodeksa R. 543-218. pantā tāpat ir noteikts, ka organizāciju, kuras ir pilnvarotas, specifikācijās it īpaši ir precizēti: pirmkārt, mērķi, kas noteikti attiecībā uz šķiroto, atkārtoti izmantoto, pārstrādāto vai reģenerēto atkritumu daudzumu; otrkārt, to personu integrācijas mērķi, kurām ir grūtības nodarbinātības jomā; treškārt, nosacījumi, ar kādiem pilnvarojuma saņēmējs noslēgs vienošanos ar katru šķirošanas operatoru, lai palīdzētu segt atkritumu šķirošanā noteiktās atkārtoti neizmantoto atkritumu daļas pārstrādes un apstrādes izmaksas, kā arī šķirošanas operatoram pārskaitīto iemaksu samazinājums gadījumā, ja šis operators neizpilda minimālo šo personu integrācijas mērķi.

15. Minētā kodeksa R. 543-215. panta pirmajā daļā tāpat ir noteikts, ka pilnvarotajām organizācijām ir jānosaka kopējā finanšu iemaksu summa, ko tās iekasē no TMA izstrādājumu tirgotājiem, lai segtu ikgadējos izdevumus, kuri izriet no specifikāciju piemērošanas.

16. Par ekoloģiju un rūpniecību atbildīgo ministru 2014. gada 3. aprīļa rīkojumā [7] (turpmāk tekstā – "2014. gada rīkojums"), pirmkārt, tika publicētas specifikācijas, kas ir jāievēro organizācijai, kuras mērķis ir sniegt ieguldījumu tādu atkritumu apstrādē, kas radušies no TMA izstrādājumiem, laikposmā no 2014. līdz 2019. gadam, un, otrkārt, *Eco TLC* tika pilnvarota saņemt no TMA izstrādājumu tirgotājiem finanšu iemaksas šo izstrādājumu radīto atkritumu apstrādei un tās finansiāla atbalsta veidā pārskaitīt šķirošanas operatoriem, ievērojot minētās specifikācijas.

17. 2014. gada rīkojumam pievienotajās specifikācijās par vides organizācijas pilnvarojumu ir noteikti, pirmkārt, mērķi, kas ir jāsasniedz šī pilnvarojuma saņēmējam, kā arī tā uzdevumi (I nodaļa).

18. Otrkārt, tajās ir paredzēti finanšu organizācijas noteikumi, it īpaši tas, ka pilnvarotās vides organizācijas valdē piedalās valsts revidents (II nodaļa), kā arī noteikumi attiecībām ar valsts iestādēm (VII nodaļa).

19. Treškārt, minētās specifikācijas regulē attiecības starp pilnvaroto vides organizāciju un iemaksu maksātājiem, proti, TMA izstrādājumu tirgotājiem, kuri izsaka vēlmi pievienoties vides organizācijai (III nodaļa). Šajā saistībā tajās ir paredzēti arī noteikumi attiecībā uz vides organizācijas noteikto aprēķina skalu šo secinājumu 15. punktā minētajām iemaksām.

20. Ceturtkārt, minētajās specifikācijās ir paredzēti noteikumi attiecībām starp pilnvaroto vides organizāciju un šķirošanas operatoriem (VI nodaļa). Tajās ir specifiski noteikti izpildes un izsekojamības kritēriji, no kuru ievērošanas ir atkarīga atbilstība vienošanās izpildei un atbalstam, un tajās it īpaši ir noteikta kārtība atbalsta izmaksai atbilstoši minimālai materiālu reģenerācijas un pārstrādes likmei. Tajās ir paredzēti trīs finansiāla atbalsta veidi, ko var izmaksāt šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās: atbalsts ilgtspējībai, atbalsts materiālu šķirošanai un atbalsts attīstībai.

21. Specifikāciju III pielikumā "Aprēķina skala finansiālajam atbalstam, kas šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās, izmaksāts N + l gadā par N (S_n) gadu" ir noteikta aprēķināšanas metode šo dažādo veidu finansiālajam atbalstam. Specifiski attiecībā uz atbalsta summu ilgtspējībai (S_{np}) – no šī pielikuma izriet, ka tā ir vienāda ar atbalsta ilgtspējībai summu, ņemot vērā atbalstu materiālu reģenerācijai (S_{npvm}), atbalstu enerģijas reģenerācijai (S_{npve}) un atbalstu atkritumu apglabāšanai (S_{npe}) ($S_{np} = S_{npvm} + S_{npve} + S_{npe}$). Atbalsts ilgtspējīgai materiālu reģenerācijai (S_{npvm}) tiek aprēķināts, piešķirot "šķirotajām tonnāžām, attiecībā uz kurām veikta materiālu reģenerācija (atkārtota izmantošana + pārstrāde + citi materiālu reģenerācijas veidi)", koeficientu, kas noteikts 65 EUR apmērā par tonnu.

22. Ar 2017. gada 19. septembra rīkojumu, ar kuru tika grozīts 2014. gada rīkojums (turpmāk tekstā – "apstrīdētais rīkojums") [8], tika veikta atbalsta ilgtspējībai summas pārvērtēšana. Saskaņā ar šī rīkojuma 1. pantu ar 2014. gada rīkojumu noteiktais koeficients 65 EUR apmērā par tonnu attiecībā uz atbalstu ilgtspējīgai materiālu reģenerācijai (S_{npvm}) tiek palielināts līdz 82,5 EUR par tonnu attiecībā uz atbalstu, ko izmaksā no 2018. gada 1. janvāra.

II. Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

23. 2017. gada novembrī *Eco TLC* cēla *Conseil d'État* prasību atcelt apstrīdēto rīkojumu pilnvaru pārsniegšanas dēļ. *Eco TLC* arī apgalvo, ka ar šo rīkojumu ir ieviests jauna nelikumīga valsts atbalsta pasākums, jo tas, pārkāpjot LESD 107. panta 1. punktu, nav ticis iepriekš paziņots Komisijai.

7 Rīkojums par pilnvarošanas procedūru, par specifikācijām organizācijām, kuru mērķis ir sniegt ieguldījumu tādu atkritumu apstrādē, kas radušies no apģērba, mājsaimniecības veļas un apavu tekstilizstrādājumiem, atbilstoši Vides kodeksa R. 543-214. pantam un par pilnvarojuma piešķiršanu kādai organizācijai, piemērojot Vides kodeksa L. 541-10-3. un no R. 543-214. līdz R. 543-224. pantu (*JORF* Nr. 0111, 2014. gada 14. maijs).

8 *JORF*, 2017. gada 4. oktobris, dokuments Nr. 5.

24. Šajā ziņā iesniedzējtiesa, pirmkārt, norāda, ka pirmām kārtām neviens no TMA izstrādājumu tirgotājiem nav ieviesis individuālu sistēmu atkritumu pārstrādei un apstrādei un ka otrām kārtām *Eco TLC* ir vienīgā valsts iestāžu pilnvarotā vides organizācija attiecībā uz TMA izstrādājumiem.

25. Otrkārt, iesniedzējtiesa precizē, ka aprēķina skala finansiālajam atbalstam, ko *Eco TLC* izmaksā šķirošanas operatoriem, tika noteikta ar 2014. gada rīkojumu atbilstoši atkritumu reģenerācijas un sociālās grūtībās esošu personu nodarbinātības mērķiem. Tā konstatē, ka saskaņā ar šo rīkojumu *Eco TLC* ir jāpielāgo iemaksu summa, ko tā iekasē no tirgotājiem, tādā līmenī, kas ir tieši nepieciešams, lai izpildītu savas saistības, proti, finansiāla atbalsta izmaksāšanu šķirošanas operatoriem atbilstoši ar minēto rīkojumu noteiktajai aprēķina skalai, kā arī dažādas izpratnes veicināšanas un prevencijas darbības, un tā nevar gūt peļņu vai ciest zaudējumus, ne arī veikt darbības citās jomās.

26. Treškārt un visbeidzot, iesniedzējtiesa norāda, ka *Eco TLC* valdes sēdēs piedalās valsts iecelts valsts revidents, tomēr viņam tajās nav balsstiesību; viņš tiek informēts par šīs sabiedrības plānoto finanšu ieguldījumu nosacījumiem, pirms tos apstiprina valde, un var pieprasīt visus dokumentus, kas saistīti ar minētās sabiedrības finanšu pārvaldību, lai pareizas finanšu pārvaldības noteikumu neievērošanas gadījumā par to informētu valsts kompetentās iestādes, kuras var uzlikt naudas sodu līdz 30 000 EUR apmērā vai pat apturēt vai atcelt apstiprinājumu. Tā norāda, ka, ievērojot šīs atrunas, *Eco TLC* brīvi veic izvēles attiecībā uz pārvaldību un ka it īpaši līdzekļi, kas paredzēti iemaksu veikšanai, nav pakļauti nekādām īpašām glabāšanas prasībām.

27. Šajos apstākļos, ņemot vērā to, ka jautājums par aplūkojamā regulējuma saderību ar LESD 107. pantu ir noteicošais izskatāmās lietas atrisināšanai, *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [LESD] 107. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds regulējums, [..] ar kuru valsts iestāžu pilnvarota privāta bezpeļņas vides organizācija no konkrētas kategorijas izstrādājumu tirgotājiem, kuri ar to šajā nolūkā paraksta vienošanos, iekasē iemaksas apmaiņā pret pakalpojumu to vārdā apstrādāt no šiem izstrādājumiem radušos atkritumus un pārskaita operatoriem, kuri ir atbildīgi par šo atkritumu šķirošanu un reģenerāciju, dotācijas par tādu summu, kas noteikta pilnvarojumā attiecībā uz vides un sociālajiem mērķiem, ir jāuzskata par valsts atbalstu [šīs tiesību normas] izpratnē?"

III. Juridiskais vērtējums

28. Ar prejudiciālo jautājumu *Conseil d'État* Tiesai jautā, vai LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds tirgotāju paplašinātas atbildības regulējums kā tas, kurš Francijas tiesībās ieviests attiecībā uz TMA izstrādājumiem, ir jāuzskata par pasākumu, kas ir valsts atbalsts šī panta izpratnē.

29. Lai atbildētu uz šo jautājumu, es uzskatu par nepieciešamu vispirms īsi iepazīstināt ar regulējuma, kas ir prejudiciālā jautājuma priekšmets, galvenajiem elementiem, kā iesniedzējtiesa tos ir izklāstījusi, un pēc tam sniegt dažas ievada piezīmes.

A. Francijas regulējums attiecībā uz TMA izstrādājumu tirgotāju paplašināto atbildību

30. No lietas materiāliem, kas ir Tiesas rīcībā, izriet, ka tirgotāju paplašinātās atbildības regulējumu, kas Francijā ir ieviests attiecībā uz TMA izstrādājumiem, raksturo šādi elementi.

31. Pirmkārt, TMA izstrādājumu tirgotājiem ir tiesību aktos noteikts pienākums sniegt ieguldījumu no šiem izstrādājumiem radušos atkritumu pārstrādē un apstrādē vai arī to nodrošināt pašiem. *De jure* viņu rīcībā ir alternatīva vai nu veikt finanšu iemaksas valsts iestāžu pilnvarotai vides organizācijai, kas viņu iemaksas pārskaita šķirošanas operatoriem, vai nu ieviest tādu individuālu sistēmu šo atkritumu

pārstrādei un apstrādei, kurai arī ir jābūt valsts iestāžu pilnvarotai [9].

32. Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka neviens no TMA izstrādājumu tirgotājiem nav ieviesis individuālu sistēmu un visi minētie tirgotāji ir izvēlējušies pievienoties vienīgajai izveidotajai un pilnvarotajai vides organizācijai, proti, *Eco TLC*.

33. Otrkārt, Vides kodekss un specifikācijas, kas atbilstoši šim kodeksam ir pievienotas rīkojumam, ar kuru tiek piešķirts pilnvarojums, – šajā gadījumā 2014. gada rīkojumam – detalizēti regulē vides organizācijas darbības, kas izriet no uzdevumiem, kuru veikšanai tā ir pilnvarota. Saskaņā ar minētajām specifikācijām galvenais pilnvarotās vides organizācijas izvirzītais mērķis ir nodrošināt to, lai tiktu izpildīti pienākumi, kas attiecas uz tirgotājiem atbilstoši ražotāja paplašinātajai atbildībai, un sniegt ieguldījumu TMA izstrādājumu nozares ilgtspējībā un attīstībā.

34. Treškārt, savu uzdevumu izpildei vides organizācija saņem finanšu iemaksas no TMA izstrādājumu tirgotājiem (turpmāk tekstā – "augšupējās iemaksas"). Vides organizācija pati nosaka šo iemaksu summu ("augšupējā aprēķina skalā") [10], tās nosakot līmenī, kas nepieciešams, lai nodrošinātu šīs organizācijas pienākuma izmaksāt finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem izpildi, kā arī lai nosegtu tās darbības izmaksas. Vides organizācijas saņemtās augšupējās iemaksas pilnībā ir jāizmanto tās uzdevumu izpildei, kā arī ar to saistītajām darbības izmaksām, ņemot vērā to, ka vides organizācijas darbības, attiecībā uz kurām tā ir pilnvarota, tiek veiktas kā bezpeļņas darbība.

35. Ceturtkārt, vides organizācija noslēdz vienošanos ar atbilstošiem šķirošanas operatoriem un tiem pārskaita – "lejupēja" maksājuma veidā – finansiālu atbalstu par šķirotajām TMA atkritumu tonnāžām. 2014. gada rīkojumam pievienotajās specifikācijās ir paredzēts, ka finansiālajam atbalstam, kas ir jāizmaksā šķirošanas operatoriem, ir trīs daļas, proti: pirmkārt, atbalsts no TMA izstrādājumiem radušos atkritumu apsaimniekošanas nozares ilgtspējībai, piedaloties šīs apsaimniekošanas izmaksu segšanā, otrkārt, atbalsts materiālu šķirošanai un, treškārt, atbalsts šīs nozares attīstībai. Šo specifikāciju III pielikumā atbilstoši vides un sociālajiem mērķiem ir arī noteikta šķirošanas operatoriem izmaksātā finansiālā atbalsta summas aprēķināšanas kārtība, kā arī piemērojamā aprēķina skala (turpmāk tekstā – "lejupējā aprēķina skala") [11].

36. Piektkārt, vides organizācija savā valdē uzņem valsts ieceltu valsts revidentu. Šis revidents var piedalīties vides organizācijas valdes sēdēs, tomēr viņam tajās nav balsstiesību. Viņš tiek informēts par sabiedrības plānoto finanšu ieguldījumu nosacījumiem, pirms tos apstiprina valde, un var pieprasīt visus dokumentus, kas saistīti ar sabiedrības finanšu pārvaldību, lai pareizas finanšu pārvaldības noteikumu neievērošanas gadījumā par to informētu valsts kompetentās iestādes, kuras var uzlikt naudas sodu vai pat apturēt vai atsaukt pilnvarojumu.

37. Turklāt vides organizācijai ir regulāri jāinformē pilnvarojumu piešķīrušās ministrijas par savām darbībām un par savu uzdevumu izpildi un finanšu prognozēm. Tai ir jāsniedz visi citi atbildīgo ministru prasītie dokumenti un informācija.

B. Ievada piezīmes

38. Šajā kontekstā man šķiet noderīgi iesākumā precizēt *Conseil d'État* uzdotā prejudiciālā jautājuma tvērumu.

9 Skat. šo secinājumu 11. punktu.

10 Skat. šo secinājumu 15. punktu.

11 Skat. šo secinājumu 21. punktu.

39. Ja TMA izstrādājumu tirgotāji tam, lai izpildītu savu tiesību aktos noteikto pienākumu apstrādāt no šiem izstrādājumiem radušos atkritumus, izvēlas izmantot pilnvarotu vides organizāciju, regulējumā, kura galvenos elementus es tikko izklāstīju, ir paredzētas divu līmeņu finanšu plūsmas: pirmkārt, augšupējās iemaksas, ko vides organizācijai maksā TMA izstrādājumu tirgotāji, un, otrkārt, lejupējais finansiālais atbalsts, ko vides organizācija pārskaita šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās.

40. No iesniedzējtiesas nolēmuma, kā arī no lietas materiāliem, kas ir Tiesas rīcībā, izriet – lai arī *Conseil d'État* uzdotais prejudiciālais jautājums attiecas uz aplūkojamo regulējumu kopumā, iesniedzējtiesas šaubas attiecībā uz LESD 107. panta 1. punkta interpretāciju ir vērstas uz sistēmas lejupējo daļu. Tādējādi *Conseil d'État* ar uzdoto prejudiciālo jautājumu būtībā tiecas noskaidrot, vai šķirošanas operatoriem izmaksātais finansiālais atbalsts, kas noteikts saskaņā ar lejupējo aprēķina skalu, kura paredzēta ar 2014. gada rīkojumu un grozīta ar apstrīdēto rīkojumu, ir valsts atbalsts, ko būtu saņēmuši šie šķirošanas operatori. *Conseil d'État* turpretī nav nekādu šaubu attiecībā uz vides organizācijai veikto augšupējo iemaksu kvalificēšanu par "atbalstu"[12]. Manuprāt, prejudiciālais jautājums ir jāskata šādā izpratnē.

41. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka kvalificēšanai par "valsts atbalstu" LESD 107. panta 1. punkta izpratnē tiek prasīts, lai būtu izpildīti četri kumulatīvi nosacījumi, proti, ir valsts iejaukšanās vai valsts līdzekļu izmantošana, šī iejaukšanās var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, ar to tiek sniegta selektīva priekšrocība atbalsta saņēmējam un ar to tiek izkropļota konkurence vai radīti draudi to izkropļot[13].

42. Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru "valsts atbalsta" jēdzienam, kā tas ir definēts Līgumā, ir juridisks raksturs un tas ir interpretējams saskaņā ar objektīviem elementiem[14].

43. Es tomēr uzskatu par derīgu arī atgādināt, ka saskaņā ar judikatūru, tiklīdz Tiesai ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, tās pienākums ir informēt valsts tiesu par attiecīgo Savienības noteikumu tvērumu, lai tā varētu pareizi piemērot šos noteikumus faktiem lietā, ko minētā tiesa izskata, nevis pašai veikt šo piemērošanu, vēl jo vairāk tāpēc, ka Tiesai var nebūt pieejama visa informācija, kas šajā nolūkā būtu nepieciešama[15].

44. Šajā ziņā Tiesa ir konsekventi lēmusi, ka valsts tiesas ir tiesīgas interpretēt un piemērot "valsts atbalsta" jēdzienu un šajās tiesās izskatītajos strīdos tām ir pienākums pārbaudīt, vai ir izpildītas LESD 107. panta 1. punktā uzskaitītās prasības[16].

45. Tātad, ņemot vērā šo "pienākumu sadalījumu"[17] starp Tiesu un valsts tiesām, es vērtēšu, pamatojoties uz elementiem, kuri izriet no lietas materiāliem, katru no "valsts atbalsta" jēdziena kumulatīvajiem kritērijiem, kas norādīti šo secinājumu 41. punktā. Tomēr iesniedzējtiesai, kuras rīcībā ir dati un cita faktiskā informācija, kas nepieciešama pilnīgas analīzes veikšanai, būs jāpieņem galīgais lēmums attiecībā uz aplūkojamā regulējuma iespējamo kvalificēšanu par "valsts atbalstu", ņemot vērā norādes par LESD 107. panta 1. punkta jēgu un tvērumu, kuras tai būs sniegusi Tiesa.

12 Šajā ziņā Komisija uzsvēra, ka *Conseil d'État* judikatūrā ir precizēts, ka tirgotāju veiktas iemaksas vides organizācijai ir tieša kompensācija par sniegtu pakalpojumu un tādējādi to nevar uzskatīt par maksājumu, kas pielīdzināms jebkādam valsts iestādes ieviestam nodoklim un līdz ar to nav valsts resurss (skat. *Conseil d'État*, 2011. gada 11. jūlijs, Nr. 346698, un 2017. gada 28. decembris, Nr. 408425, FR:CECHS:2017:408425.20171228).

13 Skat. it īpaši spriedumus, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Hansestadt Lübeck* (C-524/14 P, EU:C:2016:971, 40. punkts); 2016. gada 21. decembris, Komisija/*World Duty Free Group SA* u.c. (C-20/15 P un C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53. punkts), kā arī 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

14 Skat. it īpaši spriedumu, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija (C-487/06 P, EU:C:2008:757, 111. punkts).

15 Skat. spriedumu, 2007. gada 21. jūnijs, *Omni Metal Service* (C-259/05, EU:C:2007:363, 15. punkts), kā arī ģenerāladvokāta N. Jēskinena [*N. Jääskinen*] secinājumus lietā *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:469, 24. punkts) un ģenerāladvokāta N. Vāla [*N. Wahl*] secinājumus lietā *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:38, 16. punkts).

16 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2006. gada 5. oktobris, *Transalpine Ölleitung in Österreich* (C-368/04, EU:C:2006:644, 39. punkts), un 2015. gada 11. novembris, *Klausner Holz Niedersachsen* (C-505/14, EU:C:2015:742, 22. punkts).

17 Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta N. Vāla secinājumus lietā *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:38, 17. punkts).

C. Par valsts iejaukšanās vai valsts līdzekļu izmantošanas esamību

46. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai priekšrocības varētu kvalificēt par "atbalstu" LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pirmkārt, tām ir jābūt tieši vai netieši piešķirtām no valsts līdzekļiem un, otrkārt, tām ir jābūt attiecināmām uz valsti [18].

47. Attiecībā uz aplūkojamā regulējuma attiecināmības uz valsti nosacījumu no judikatūras izriet, ka tam, lai vērtētu šādu attiecināmību, ir svarīgi pārbaudīt, vai valsts iestādes ir bijušas iesaistītas aplūkojamā pasākuma noteikšanā [19].

48. Šajā gadījumā nav nekādu šaubu par TMA izstrādājumu tirgotāju paplašinātās atbildības regulējuma attiecināmību uz valsti. Kā izriet no šo secinājumu 10. un nākamajiem punktiem, šo regulējumu valsts ieviesa ar Vides kodeksu un ar rīkojumiem, ar kuriem tika īstenotas tā normas, konkrēti, ar 2014. gada rīkojumu un apstrīdēto rīkojumu. Līdz ar to aplūkojamais regulējums ir jāuzskata par attiecināmu uz valsti.

49. Savukārt jautājums par to, vai līdzekļus, kurus vides organizācija izmanto, lai izmaksātu finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem, ir jākvalificē par "valsts līdzekļiem", ir sarežģītākais šajā lietā.

50. Lai analizētu šo jautājumu, es uzskatu par derīgu vispirms atgādināt principus, kas ir nostiprināti judikatūrā attiecībā uz "valsts līdzekļu" jēdzienu, un pēc tam vērtēt aplūkojamo regulējumu, ņemot vērā izklāstītos judikatūras principus.

1. Tiesas judikatūra attiecībā uz "valsts līdzekļu" jēdzienu

51. Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru vienīgi priekšrocības, ko tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem vai kas rada papildu izmaksas valstij, ir jāuzskata par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Proti, no paša šī regulējuma formulējuma un no procesuālajām normām, kas ieviestas ar LESD 108. pantu, izriet, ka priekšrocības, kas piešķirtas, izmantojot citus, nevis valsts līdzekļus, neietilpst konkrēto tiesību normu piemērošanas jomā [20].

52. Turklāt no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 107. panta 1. punktā noteiktais aizliegums aptver gan valsts tieši piešķirtu atbalstu vai no valsts līdzekļiem tieši piešķirtu atbalstu, gan atbalstu, ko ir piešķīrušas atbalsta pārvaldībai valsts izveidotas vai valsts noteiktas publisko vai privāto tiesību struktūras [21].

53. Šajā tiesību normā veiktā nošķiršana starp "valsts piešķirtu atbalstu" un atbalstu, kas piešķirts "no valsts līdzekļiem", nenozīmē, ka visas valsts piešķirtas priekšrocības ir atbalsts neatkarīgi no tā, vai tās tiek vai netiek finansētas no valsts līdzekļiem, bet tās mērķis ir vienīgi iekļaut šajā jēdzienā priekšrocības, ko tieši piešķir valsts, kā arī tās, ko piešķir valsts nozīmētas vai valsts izveidotas publisko vai privāto tiesību struktūras [22].

18 Skat. it īpaši spriedumus, 2017. gada 13. septembris, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, 20. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 47. punkts).

19 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 13. septembris, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, 21. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 48. punkts).

20 Spriedumi, 2001. gada 13. marts, *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160, 58. punkts), kā arī 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 99. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 Skat. *ex multis* spriedumu, 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

22 Spriedums, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

54. Priekšrocību, kas piešķirtas ar to struktūru starpniecību, kuras ir šķirtas no valsts, iekļaušanas LESD 107. panta 1. punkta piemērošanas jomā mērķis ir saglabāt valsts atbalsta aizlieguma lietderīgo iedarbību [23]. Proti, Tiesa ir precizējusi, ka Savienības tiesībās netiek pieļauts, ka, ar to vien, ka tiek izveidotas autonomas struktūras atbalsta sadalei, būtu iespējams apiet noteikumus par valsts atbalstu [24].

55. No Tiesas judikatūras arīdzan izriet, ka ne vienmēr ir jāpierāda, ka ir notikusi valsts līdzekļu nodošana, lai vienam vai vairākiem uzņēmumiem piešķirta priekšrocība varētu tikt uzskatīta par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē [25].

56. LESD 107. panta 1. punkts attiecas uz visiem finanšu līdzekļiem, ko valsts iestādes var faktiski izmantot, lai atbalstītu uzņēmumus, neatkarīgi no tā, vai šādi līdzekļi ir valsts pastāvīgā īpašumā vai nav. Pat ja summas, kas atbilst atbalsta pasākumam, pastāvīgi nav Valsts kases īpašumā, ar to, ka tās pastāvīgi ir valsts kontrolē un tādējādi valsts kompetento iestāžu rīcībā, pietiek, lai tās varētu tikt kvalificētas par "valsts līdzekļiem" [26].

57. Citiem vārdiem, līdzekļus var kvalificēt par "valsts līdzekļiem", ja šos līdzekļus, pat ja to izcelsme ir no privātpersonām, ir iekasējusi valsts, tie ir iekasēti valsts vārdā vai valstij iesaistoties un tie ir pieejami kompetentajām valsts iestādēm, kam ir pilnvaras lemt par to galīgo izmantošanu [27].

58. Precīzāk, Tiesa jau ir nospriedusi, ka līdzekļi, kas tiek iegūti no valsts tiesību aktos noteiktām obligātajām iemaksām un administrēti un sadalīti atbilstoši šiem tiesību aktiem, var tikt uzskatīti par valsts līdzekļiem LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, pat ja tos pārvalda no valsts iestādēm nošķirtas struktūras [28].

59. Šajā ziņā izšķirošā nozīme ir tam, ka šīs struktūras valsts ir pilnvarojusi administrēt kādus valsts līdzekļus, nevis tikai uzlikusi pienākumu veikt iepirkumu par saviem finanšu līdzekļiem [29].

60. Šajā ziņā Tiesa tomēr arī precizēja – lai noteiktu, vai saņēmējam piešķirtā priekšrocība rada slogu valsts budžetam, ir jākonstatē pietiekami tieša saikne starp saņēmējam piešķirto priekšrocību, no vienas puses, un valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šī budžeta, no otras puses [30].

23 Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes [*H. Saugmandsgaard Øe*] secinājumus lietā *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:233, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Skat. *ex multis* spriedumus, 2002. gada 16. maijs, Francija/Komisija (C-482/99, EU:C:2002:294, 23. punkts); 2017. gada 9. novembris, Komisija/*TV2/Danmark* (C-656/15 P, EU:C:2017:836, 45. punkts), kā arī 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 51. punkts).

25 Spriedumi, 2002. gada 16. maijs, Francija/Komisija (C-482/99, EU:C:2002:294, 36. punkts); 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom* /Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109. punkts); 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 34. punkts), kā arī 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 55. punkts).

26 Skat. it īpaši spriedumus, 2017. gada 13. septembris, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, [25. punkts] un tajā minētā judikatūra); 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 57. punkts), kā arī 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 53. punkts).

27 Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta N. Vāla secinājumus lietā *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:38, 25. punkts).

28 Skat. spriedumus, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851, 25. punkts); 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 58. punkts), kā arī 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Skat. spriedumus, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 59. punkts), un 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 60. punkts). Šajā nozīmē skat. arī spriedumus, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 109. punkts); 2014. gada 9. oktobris, *Ministerio de Defensa* un *Navantia* (C-522/13, EU:C:2014:2262, 47. punkts); 2015. gada 14. janvāris, *Eventech* (C-518/13, EU:C:2015:9, 34. punkts), kā arī 2015. gada 16. aprīlis, *Trapeza Eurobank Ergasias* (C-690/13, EU:C:2015:235, 19. punkts).

2. Par tādu līdzekļu kvalificēšanu par "valsts līdzekļiem", kurus vides organizācija ir izmantojusi, lai izmaksātu finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem saistībā ar aplūkojamo regulējumu

61. Ņemot vērā iepriekšējā sadaļā izklāstītos judikatūras principus, ir jāvērtē, vai šajā gadījumā līdzekļi, kurus saistībā ar attiecīgo *Conseil d'État* izskatīšanā esošo regulējumu tāda vides organizācija kā *Eco TLC* izmanto, lai izmaksātu finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem, ir jākvalificē par "valsts līdzekļiem".

62. Šajā ziņā es vispirms norādu, ka šis regulējums nav pielīdzināms nevienai no shēmām, ko Tiesa ir analizējusi savā diezgan plašajā judikatūrā par valsts līdzekļu jēdzienu.

63. Tādējādi šis regulējums atšķiras no shēmām, saskaņā ar kurām privātiem uzņēmumiem tiek noteikts pienākums iepirkt elektroenerģiju saistībā ar atjaunojamās enerģijas valsts atbalsta pasākumiem, attiecībā uz kuriem Tiesa lietās *PreussenElektra*[31] un *ENEA*[32] lēma, ka tie nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē[33]. Minētais regulējums tomēr atšķiras arī no enerģētikas nozarē pieņemtajām valsts shēmām, kuras Tiesa ir analizējusi citās lietās, tādās kā *Essent Netwerk Noord* u.c.[34], *Association Vent De Colère*![35] un *Achema*[36], un attiecībā uz kurām tā turpretī lēma, ka attiecīgos līdzekļus var uzskatīt par valsts līdzekļiem minētās tiesību normas izpratnē.

64. Francijas regulējums attiecībā uz TMA izstrādājumu tirgotāju paplašināto atbildību nav salīdzināms arī ar pasākumiem, kurus Tiesa vērtēja lietās *Pearle* u.c.[37] un *Doux Élevage*[38] un attiecībā uz kuriem Tiesa lēma, ka tie nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Šajās lietās bija runa par atsevišķiem uzņēmumiem piemērotām finanšu iemaksām, kas bija noteiktas tiesību aktos un ko iekasēja un pārvaldīja struktūras, kurām valsts bija piešķīrusi noteiktas pilnvaras. Šīs iemaksas tomēr bija noteiktas pēc tādu privātu uzņēmumu ierosmes, kas arī lēma par to galīgo izmantošanu, un tās nebija jāizmanto, lai sekmētu valsts iestāžu noteikta sabiedrisko interešu mērķa sasniegšanu[39].

65. Tomēr šīs lietas sniedz virkni norāžu tam, kā, pamatojoties uz dažādo, aplūkojamo valsts regulējumu raksturojošo elementu kopuma analīzi, vērtējams tas, vai aplūkojamie līdzekļi ir kvalificējami par "valsts līdzekļiem".

66. Šajā gadījumā ir runa it īpaši par iemaksām, kuras uzņēmumi, kam tiesību aktos ir noteikts pienākums apstrādāt atkritumus, izmaksā valsts pilnvarotam privātam uzņēmumam, kurš tās pārskaita operatoriem, kas, ciktāl tie ievēro konkrētus nosacījumus, ir noslēguši vienošanos ar šo privāto uzņēmumu.

31 Spriedums, 2001. gada 13. marts, *PreussenElektra* (C-379/98, EU:C:2001:160).

32 Spriedums, 2017. gada 13. septembris, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671).

33 Šajās lietās Tiesa konstatēja, ka privātos uzņēmumus, kuriem bija noteikts pienākums iepirkt no atjaunojamiem enerģijas avotiem ražoto elektroenerģiju par fiksētām minimālajām cenām, attiecīgā dalībvalsts nebija pilnvarojusi pārvaldīt valsts līdzekļus, bet tiem bija pienākums veikt iepirkumu par saviem finanšu līdzekļiem. Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851, 34. un 35. punkts), un 2017. gada 13. septembris, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, 30. punkts). 2019. gada 28. marta spriedumā Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268) Tiesa apelācijas tiesvedībā secināja, ka ne Vispārējā tiesa, ne Komisija nebija pamatojusi savu secinājumu, saskaņā ar kuru aplūkojamajā shēmā atbalstam elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem bija iesaistīti valsts līdzekļi un tā līdz ar to bija valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

34 Spriedums, 2008. gada 17. jūlijs, *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413). Šī lieta attiecās uz nodokli, kas ir papildmaksa, kura iekasēta par pārvadīto elektroenerģiju.

35 Spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851). Arī šī lieta attiecās uz tiesību aktos noteiktu pienākumu iepirkt elektroenerģiju.

36 Spriedums, 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407). Šī lieta attiecās uz pienākumu ieguldīt sabiedrisko interešu pakalpojumos elektroenerģijas nozarē.

37 Spriedums, 2004. gada 15. jūlijs, *Pearle* u.c. (C-345/02, EU:C:2004:448).

38 Spriedums, 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348).

39 Šajā nozīmē skat. arī 30. punktu ģenerāladvokāta N. Vāla secinājumos lietā *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:38).

67. Šajā kontekstā, pamatojoties uz iepriekš minētajām judikatūrā sniegtajām norādēm, es skatīšu, pirmkārt, jautājumu par augšupējo iemaksu, ko TMA izstrādājumu tirgotāji veic vides organizācijai, obligāto raksturu. Otrkārt, es analizēšu tās kontroles pakāpi, kuru valsts iestāde saglabā attiecībā uz vides organizāciju un tās līdzekļiem atbilstoši aplūkojamajam valsts regulējumam. Treškārt, es vērtēšu jautājumu par pietiekami tiešas saiknes esamību starp apgalvoto priekšrocību un valsts budžeta vismaz iespējamu samazinājumu.

a) Par tirgotāju vides organizācijai veikto iemaksu obligāto raksturu

68. Kā izriet no šo secinājumu 58. punktā minētās judikatūras, līdzekļi, kas tiek iegūti no valsts tiesību aktos noteiktām obligātajām iemaksām, var tikt uzskatīti par valsts līdzekļiem LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

69. Jautājums tātad ir par augšupējo iemaksu, kuras TMA izstrādājumu tirgotāji veic vides organizācijai, iespējamā obligātā rakstura vērtējumu.

70. Šajā ziņā no šo secinājumu 10. un 11. punkta izriet, ka, piemērojot Vides kodeksa normas, TMA izstrādājumu tirgotājiem ir pienākums apstrādāt no šiem izstrādājumiem radušos atkritumus. Tātad pastāv tiesību aktos noteikts, uz viņiem attiecināms pienākums šajā izpratnē, kurš turklāt izriet no Savienības regulējuma, proti, Direktīvas 2008/98.

71. Tomēr minētā kodeksa atbilstīgās normas tiem sniedz alternatīvu šī tiesību aktos noteiktā pienākuma izpildei: vai nu tie ievieš individuālu sistēmu šo atkritumu pārstrādei un apstrādei, vai nu tie pievienojas vides organizācijai, kurai tie nodod savu tiesību aktos noteikto pienākumu pret iemaksu. Tātad gadījumā, kad tirgotājs nolemj pievienoties vides organizācijai, iemaksa šai struktūrai tam juridiski kļūst obligāta, lai izpildītu tam tiesību aktos noteikto pienākumu apstrādāt atkritumus.

72. Šādā kontekstā, ņemot vērā alternatīvu, ko likums piedāvā tirgotājiem, ir jākonstatē, ka TMA izstrādājumu tirgotāju iemaksas *Eco TLC de jure* nav obligātas.

73. Savos apsvērumos Komisija tomēr uzskata par piemērotu uzdot jautājumu par to, vai iemaksu, kura ir *de facto* obligāta, nevajadzētu uzskatīt par tādu, kas rada tādas pašas sekas kā *de jure* obligāta iemaksa. Šīs iestādes ieskatā, ja tiktu secināts, ka iemaksas, kuras tirgotāji maksā *Eco TLC*, kas ir vienīgā Francijā pilnvarotā vides organizācija attiecībā uz TMA izstrādājumu nozari, *de facto* ir obligātas, tādēļ ka alternatīva ieviest individuālu sistēmu ir "tikai teorētiska, jo praksē neīstenojama", tādā gadījumā līdzekļi, kas izriet no šīm iemaksām, būtu jākvalificē par "valsts līdzekļiem" [40].

74. Šajā ziņā ir saprotama prasība, ko Komisija ir uzsvērusi savos apsvērumos, lai situācijas, kurās dalībvalstis paredz tikai teorētisku alternatīvu, netiktu izslēgtas no valsts atbalsta jēdziena. Šādos gadījumos pastāv risks, ka, valsts tiesiskajā regulējumā attiecīgajiem uzņēmējiem paredzot alternatīvas, kas juridiski pastāv, bet ko *de facto* ir neiespējami īstenot, dalībvalstis var pārkāpt Savienības disciplīnu valsts atbalsta jomā.

75. Tomēr es uzskatu, ka analīzei – ar kuru tiek pamatots iespējams secinājums, ka valsts tiesību aktos paredzēta likumīga alternatīva ir "tikai teorētiska", tādēļ ka to ir neiespējami īstenot, – ir jābūt ļoti stingrai, ņemot vērā to, ka pretējā gadījumā pastāv risks pieļaut patvaļību.

40 Šajā ziņā es norādu, ka secinājumos lietā, kuru skata *Conseil d'État* (lieta Nr.°416103), valsts ziņotājs *Louis Dutheillet de Lamothe* uzskatīja, ka tirgotāju iespēja ieviest pašiem savu atkritumu pārstrādes sistēmu ir "tikai teorētiska".

76. Lai īstenotu šādu analīzi, manuprāt, pirmkārt, ir jāpārbauda, vai, raugoties no juridiskā viedokļa, faktiski pastāv alternatīva. Tas tā varētu nebūt, piemēram, gadījumā, ja iestādes nav ieviesušas juridisku regulējumu, kas ļauj īstenot vienu no divām alternatīvas iespējām. Šajā gadījumā tomēr izrādās, ka tiesiskais regulējums ir ticis noteikts, pat ja, kā apgalvots, novēloti, lai ļautu ieviest individuālas sistēmas no TMA izstrādājumiem radušos atkritumu pārstrādei un apstrādei [41].

77. Otrkārt, lai alternatīva būtu "tikai teorētiska, jo praksē neīstenojama", nepietiek ar to, ka tā būtu vienīgi dārgāka vai neizdevīgāka, raugoties no ekonomiskā viedokļa. Šai alternatīvai ir jābūt tik dārgai vai sarežģītai, lai tiktu uzskatīts, ka *de facto* tā nav īstenojama.

78. Treškārt, pirms tiek secināts, ka juridiski pastāvoša alternatīva ir tikai teorētiska, ir jāņem vērā visas iespējas, kas ir ieinteresēto uzņēmēju rīcībā. Tādējādi, piemēram, šajā gadījumā varētu nebūt izslēgts, ka, pat ja individuālas sistēmas ieviešana būtu *de facto* neiespējama, tirgotāji tomēr varētu izveidot citu, no *Eco TLC* atšķirīgu vides organizāciju sava pienākuma apstrādāt atkritumus izpildei [42]. Ja šāds ceļš būtu atļauts kā alternatīva tirgotājiem [43], arī šāda veida alternatīvas esamība būtu jāņem vērā analīzē, pirms varētu secināt, ka alternatīva iemaksu veikšanai *Eco TLC*, kas piedāvāta šiem tirgotājiem, ir "tikai hipotētiska".

79. Katrā ziņā es uzskatu, ka lietas materiāli, kuri ir Tiesas rīcībā, nesniedz visus faktus, kas ir nepieciešami, lai galīgi veiktu šādu vērtējumu. Līdz ar to iesniedzējtiesai, pamatojoties uz norādēm, ko tai būs iesniegusi Tiesa, būs jānosaka, vai TMA izstrādājumu tirgotāju iemaksām *Eco TLC*, iespējams, ir obligāts raksturs. Ja iesniedzējtiesa secinātu, ka tas tā nav, tādā gadījumā būtu jāizslēdz, ka aplūkojamajiem līdzekļiem ir valsts līdzekļu raksturs.

b) Par valsts kontroli pār vides organizāciju un līdzekļiem

80. No šo secinājumu 56. un 59. punktā minētās judikatūras izriet – lai noteiktu, vai uz līdzekļiem, kas tiek finansēti ar dalībvalsts tiesību aktos noteiktām obligātām iemaksām, var attiecināt valsts atbalsta jēdzienu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, ir būtiski pārbaudīt, vai struktūra, kas nav valsts iestāde un kas tos pārvalda atbilstoši šiem tiesību aktiem, ir valsts pilnvarota valsts līdzekļu apsaimniekošanai. Lai līdzekļus kvalificētu par "valsts līdzekļiem", nav nepieciešams, lai tie pastāvīgi būtu valsts īpašumā, bet pietiek ar to, ka tie pastāvīgi ir valsts kontrolē un tādējādi valsts kompetento iestāžu rīcībā.

81. Šajā gadījumā, ņemot vērā šo judikatūru, tādējādi ir jāpārbauda, vai var uzskatīt, ka valsts ir pilnvarojusi *Eco TLC* apsaimniekot līdzekļus, kuri pastāvīgi ir valsts kontrolē un tādējādi valsts iestāžu rīcībā.

82. Šajā ziņā, pirmkārt, attiecībā uz struktūras, kas nav valsts iestāde un kas pārvalda līdzekļus, raksturu ir jānorāda, ka šajā gadījumā nav nekādu šaubu, ka *Eco TLC* nav valsts iestāde, bet gan privāta sabiedrība, ko dibinājuši privāti tirgus dalībnieki, kuru attiecības regulē privātās tiesības.

41 2017. gada 19. septembra rīkojums par pilnvarošanas procedūru un specifikācijām attiecībā uz individuālajām sistēmām tādu atkritumu apsaimniekošanā, kas radušies no apģērba, mājsaimniecības veļas un apavu tekstilizstrādājumiem, atbilstoši Vides kodeksa L. 541-10-3. un no R. 543-217. līdz R. 543-224. pantam (*JORF* Nr. 0226, 2017. gada 27. septembris).

42 Šādas iespējas esamība bija minēta valsts ziņotāja *Louis Dutheillet de Lamothe* secinājumos, kas minēti šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmē un kas sniegti viņa analīzē par *Eco TLC* interesi sniegt prasību *Conseil d'État*.

43 Man ir jāpaskaidro, ka es minu šo iespēju vienīgi kā piemēru, jo, pamatojoties uz nepilnīgo informāciju, kas ir manā rīcībā, tā ir tikai spekulatīva. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai šāda iespēja faktiski pastāv vai nepastāv.

83. Šajā ziņā šīs lietas apstākļi šķiet tuvāki lietu, kurās ir pasludināti spriedumi *Pearle* u.c. un *Doux Élevage*[44], apstākļiem – šajās lietās Tiesa izslēdza privātu tirgus dalībnieku pārvaldītu līdzekļu kvalificēšanu par "valsts līdzekļiem" – nekā lietu, kurās ir pasludināti spriedumi *Association Vent De Colère*![45] un *Achema*[46], apstākļiem – šajās lietās Tiesa atzina, ka aplūkojamajiem līdzekļiem ir valsts līdzekļu raksturs. Tomēr šī lieta atšķiras no minētajām lietām *Pearle* u.c. un *Doux Élevage* ar apstākli, kurš noteikti nav mazsvarīgs un saskaņā ar kuru, kā es to izklāstīju šo secinājumu 64. punktā, šajās abās lietās līdzekļi tika izmantoti, lai sasniegtu nevis sabiedrisko interešu mērķus, bet gan aplūkojamo privāto tirgus dalībnieku izvirzītus mērķus[47].

84. Otrkārt, piemērojot šo secinājumu 80. punktā atgādinātos judikatūras principus, tomēr ir jāpārbauda, vai līdzekļus, kurus vides organizācija izmanto, lai izmaksātu finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem saistībā ar aplūkojamo regulējumu, var uzskatīt par tādiem, kas pastāvīgi atrodas valsts kontrolē.

85. Šajā ziņā es norādu, ka aplūkojamos līdzekļus izmaksā privātas struktūras (tirgotāji) privātai struktūrai (*Eco TLC*), kura tos pārskaita citām privātām struktūrām (šķirošanas operatoriem). Šīs iemaksas tātad saglabā privāttiesisku raksturu visas to virzības laikā[48]. Ar aplūkojamo regulējumu ieviestais mehānisms neietver nekādu valsts līdzekļu tiešu vai netiešu nodošanu, jo līdzekļi, ko veido iemaksu pārskaitīšana, ne reizi neiet caur valsts vai cita publisko tiesību juridiskas personas budžetu un nekad nenonāk valsts iestāžu īpašumā[49]. Turklāt valsts iestādēm nevienā brīdī šie līdzekļi nav faktiski pieejami[50].

86. Turklāt nesamaksāšanas gadījumā vides organizācijai to iekasēšanai ir jāievēro normāla civillietu vai komerclietu tiesvedības kārtība, jo tai nav nekādu valstij raksturīgu prerogatīvu[51].

87. Tomēr, pat ja valsts iestādēm šie līdzekļi nav pieejami, tām ir nozīmīga loma šo līdzekļu izmantošanā un to summas noteikšanā, un šis apstāklis Tiesā iesniegtajos apsvērumos lika Komisijai uzskatīt, ka būtībā valstij ir cieša kontrole pār finanšu shēmu, kas saistīta ar šiem līdzekļiem[52].

88. Šajā kontekstā, treškārt, ir jāpārbauda, vai, pat ja valsts iestādēm šie līdzekļi nav pieejami, tās tomēr šos līdzekļus kontrolē, ciktāl tie ir šo iestāžu valdījumā.

89. Attiecībā uz kritēriju, kas izmantojams šāda vērtējuma veikšanai, no judikatūras izriet, ka nav diezgan ar to vien, ka aplūkojamā regulējuma atbilstīgie elementi vienīgi liecina par zināmu valsts ietekmi pār mehānismiem, kas izveidoti ar šo regulējumu. Turpretī ir nepieciešams, lai šie elementi ļautu secināt, ka valstij ir iespēja rīkoties ar struktūras, kas nav valsts iestāde, pārvaldītajiem naudas līdzekļiem[53].

44 Spriedumi, 2004. gada 15. jūlijs, *Pearle* u.c. (C-345/02, EU:C:2004:448), un 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, skat. 31. un 33. punktu).

45 Spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851).

46 Spriedums, 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407).

47 Shēma, kas tiek vērtēta šajā lietā, atšķiras arī no shēmas, kas vērtēta lietā *Essent Netwerk Noord*, kurā struktūra, kas nav valsts iestāde, tiesa gan, bija privāta sabiedrība, bet tai ar likumu bija uzdots iekasēt nodokli (skat. spriedumu, 2008. gada 17. jūlijs, *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413, 67. un 68. punkts)). Tā tas nav šajā lietā, jo tirgotāju iemaksas nav nodoklis (skat. šo secinājumu 106. punktu).

48 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 32. punkts).

49 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 32. punkts); 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851, 28.–33. punkts), kā arī 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 85. punkts).

50 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 81. punkts).

51 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 32. punkts).

52 Tāpat ir izteicies valsts ziņotājs *Louis Dutheillet de Lamothe* secinājumos, kas minēti šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmē.

53 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 75. punkts).

90. Šajā ziņā ir būtiski vērtēt autonomijas pakāpi, kāda struktūrai, kas nav valsts iestāde un kas saņem līdzekļus, ir attiecībā uz šiem līdzekļiem, kurus tā pārvalda saskaņā ar valsts regulējumu. It īpaši ir jāpārbauda, vai attiecīgajā tiesiskajā regulējumā pamatlietā kompetentajām iestādēm ir piešķirtas pilnvaras pārvaldīt vai ietekmēt līdzekļu administrēšanu, un ir arī jāpārbauda, kāda veida un apjoma kontrole valsts iestādēm ir pār minēto struktūru, kas nav valsts iestāde [54].

91. Šajā kontekstā man šķiet atbilstīgi par aplūkojamo regulējumu sniegt šādus apsvērumus.

92. Pirmkārt, attiecībā uz iniciatīvu pārskaitīt naudas līdzekļus, lai arī nav strīda par to, ka ar tiem tiek īstenoti konkrēti politiski mērķi, kurus noteikušas un definējušas valsts iestādes [55], un pienākumu apstrādāt atkritumus ir tieši noteikusi valsts, iniciatīva maksāt iemaksas turpretī nav tieši valsts iniciatīva, bet gan tā ir saistīta ar tirgotāju izvēli pievienoties vides organizācijai [56].

93. Otrkārt, attiecībā uz līdzekļu ekskluzīvo izmantošanu valsts iestādes noteiktiem mērķiem Tiesa jau ir uzskatījusi – lai arī tas ir viens no kritērijiem, kuri ir jāņem vērā [57], ar to pašu par sevi tomēr nepietiek, lai secinātu, ka šie līdzekļi ir valsts rīcībā šo secinājumu 56. punktā minētās judikatūras izpratnē [58]. Tiesa turpretī uzskatīja, ka tiesiskais princips par aplūkojamo naudas līdzekļu ekskluzīvo izmantojumu – tā kā nekas cits neliecina par pretējo – drīzāk norāda uz to, ka valstij tieši nav iespējas ar šiem naudas līdzekļiem rīkoties, proti, izlemt par izlietojumu, kas atšķirtos no aplūkojamajā tiesiskajā regulējumā paredzētā [59].

94. Treškārt, attiecībā uz autonomijas pakāpi, kāda vides organizācijai ir pār līdzekļiem, šajā gadījumā nav apšaubāms, ka valstij ir zināma ietekme pār finanšu plūsmām, kas saistītas ar šiem līdzekļiem. Proti, nosakot "lejupējā aprēķina skalu", tā izšķiroši ietekmē šķirošanas operatoriem izmaksāto finansiālā atbalsta summu. Turklāt "augšupējā aprēķina skala", ar kuru nosaka iemaksas, kas tirgotājiem ir jāmaksā vides organizācijai, lielā mērā ir atkarīga no šīm summām, ņemot vērā to, ka darbības, attiecībā uz kurām vides organizācija ir pilnvarota, tai ir jāveic kā bezpeļņas darbība.

95. Tomēr apsvērumos, ko Francijas valdība iesniedza Tiesai, tā apstiprināja virkni elementu, kuri, šķiet, liecina par zināmu autonomijas pakāpi, kas saistībā ar aplūkojamo regulējumu ir vides organizācijai, it īpaši attiecībā uz līdzekļiem.

96. Tādējādi augšupējo aprēķina skalu nosaka pati vides organizācija un to neapstiprina valsts iestāde; organizācijai ir tikai pienākums sniegt informāciju. Kā es tikko norādīju, šajā aprēķina skalā noteiktās augšupējo iemaksu summas ir ievērojami atkarīgas no šķirošanas operatoriem izmaksātā atbalsta summas, kā tas noteikts saskaņā ar lejupējo aprēķina skalu. Turklāt vides organizācijai ir jāpielāgo iemaksu summas, ko tā iekasē no tirgotājiem, tādā līmenī, kas ir tieši nepieciešams, lai izpildītu savas saistības [60]. Tomēr izrādās, ka finanšu atbalsta summa nav vienīgais apstāklis, kas ietekmē augšupējās aprēķina skalas noteikšanu, jo augšupējās iemaksas ir atkarīgas arī no tādiem citiem apstākļiem, pār kuriem, Francijas valdības ieskatā, vides organizācijai esot ietekme, kā šīs organizācijas pārvaldības izmaksas, kā arī aprēķina skalas grozījumi atkarībā no aprites ekonomikas kritērijiem [61].

54 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 38. punkts).

55 Tos nav noteikusi pati struktūra, kas nav valsts iestāde, kā tas bija lietās *Pearle* un *Doux Élevage* (skat. šo secinājumu 64. un 83. punktu).

56 Protams, šo apsvērumu ietekmē iespējams konstatējums par iemaksu *de facto* obligāto raksturu, kā minēts šo secinājumu 79. punktā. Proti, ja iemaksas *de facto* ir obligātas, tādā gadījumā var uzskatīt, ka ierosme tās maksāt nav uzņēmumu brīvas izvēles rezultāts.

57 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413, 69. punkts), un 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 66. punkts).

58 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 76. punkts).

59 Skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268).

60 Skat. Vides kodeksa L.543-215. pantu.

61 Skat. specifikāciju III nodaļas C.4. punktu.

97. Tāpat Francijas valdība apgalvo, ka pilnvarotajai vides organizācijai ir izšķiroša loma arī lejupējās aprēķina skalas noteikšanā. Šī aprēķina skala atbilstot šķirošanas vidējām neto izmaksām, ko nosakot valsts iestāde, pamatojoties uz TMA atkritumu šķirošanas un reģenerācijas Vides, ekonomiskā un sociālā novērošanas centra, ko izveidojusi pilnvarotā vides organizācija, gada bilancē ietvertajiem priekšlikumiem [62].

98. Tāpat ir būtiski norādīt, ka attiecībā uz atbilstību vides organizācijas līgumsaistībām ar šķirošanas operatoriem, kuri galu galā esot iespējamā valsts atbalsta saņēmēji, 2014. gada rīkojumam pievienotajās specifikācijās ir noteikti atbilstības kritēriji, kas šiem operatoriem ir jāizpilda, lai varētu slēgt vienošanos [63]. Tomēr Francijas valdība apgalvo, ka pati vides organizācija var pievienot atbilstības kritērijus un ka tā to esot darījusi, pievienojot šķirošanas operatora lieluma kritēriju, kā arī citas līgumsaistības, kas minētajiem operatoriem jāizpilda. Tādējādi šķietot, ka pretēji tam, kā tas bija to shēmu gadījumā, ko Tiesa vērtēja lietās, kurās tā atzina, ka aplūkojamajiem līdzekļiem ir valsts līdzekļu raksturs [64], šajā gadījumā struktūrai ir zināma autonomijas pakāpe, nosakot izmaksātā finansiālā atbalsta saņēmējus.

99. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai *in concreto* visi Francijas valdības minētie elementi vides organizācijai faktiski piešķir zināmas autonomijas pakāpi attiecībā uz līdzekļiem, ar ko ir pietiekami, lai izslēgtu, ka valsts iestādei ir pilnvaras pārvaldīt un ietekmēt līdzekļu administrēšanu.

100. Ceturtkārt, attiecībā uz kontroles pakāpi, kāda valsts iestādēm ir pār vides organizāciju, jāteic – tā noris divos posmos. Pilnvarojuma piešķiršanas līmenī šī kontrole šķiet esam drīzāk padziļināta, ciktāl, lai saņemtu minēto pilnvarojumu, vides organizācijai ir jāspēj izpildīt visi specifikācijās noteiktie nosacījumi. Pēc tam, kā izriet no šo secinājumu 18., 26., 36. un 37. punkta, šī kontrole izpaužas galvenokārt valsts revidenta līdzdalībā pilnvarotās vides organizācijas valdes sēdēs un tajā, ka šim revidentam ir pienākums informēt valsts iestādes, lai ļautu tām kontrolēt to prasību izpildi, kas saistītas ar TMA izstrādājumu tirgotāju paplašinātās atbildības regulējumu.

101. Šajā ziņā es norādu, ka, pirmkārt, kā norādīja valsts ziņotājs savos apsvērumos attiecībā uz *Conseil d'État* skatīto lietu [65], šī kontrole noteikti nav pielīdzināma uzraudzībai pār publisku iestādi vai pilnvarām, ko sniedz nozīmīga dalība sabiedrības kapitālā. Revidenta brīdinājuma gadījumā valsts rīcībā ir vienīgi kārtības uzturēšanas un sankcionēšanas pilnvaras, ja ir pārkāpts tiesiskais regulējums.

102. Otrkārt, tāpat ir jānorāda, ka pašas Savienības tiesību normas, it īpaši Direktīva 2008/98, uzliek dalībvalstīm par pienākumu izveidot piemērotu uzraudzības un kontroles satvaru ražotāja paplašinātās atbildības regulējuma piemērošanai [66].

c) Par pietiekami tiešas saiknes esamību starp aplūkojamo priekšrocību un valsts budžeta vismaz iespējamu samazinājumu

103. Kā tika norādīts šo secinājumu 60. punktā, lai noskaidrotu, vai saņēmējam piešķirtā priekšrocība, ko tieši vai netieši piešķir no valsts līdzekļiem vai kas rada papildu izmaksas valstij, rada slogu valsts budžetam, ir jāpārbauda, vai pastāv pietiekami tieša saikne starp šo priekšrocību, no vienas puses, un valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šā budžeta, no otras puses.

62 Specifikāciju VI nodaļas D punkts.

63 Specifikāciju VI nodaļas B punkts. Skat. šo secinājumu 20., 128. un 129. punktu.

64 Piemēram, lietā *Achema* skatītajā shēmā valsts apstiprināja atbalsta saņēmēju nosaukumu (skat. spriedumu, 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 60. un 87. punkts)).

65 Skat. valsts ziņotāja *Louis Dutheillet de Lamothe* secinājumus, kas minēti šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmē.

66 Skat. Direktīvas 2008/98 8.a panta 5. punktu. Šajā ziņā tomēr arī jānorāda, ka, ņemot vērā to, ka šī tiesību norma tika ieviesta ar Direktīvu 2018/851, tā pati par sevi *ratione temporis* nav piemērojama *Conseil d'État* skatītajā lietā.

104. Šajā ziņā Tiesa paskaidroja, ka nav nepieciešams, lai šāds samazinājums vai pat šāds risks atbilstu vai būtu līdzvērtīgs minētajai priekšrocībai, ne arī lai atlīdzība par šādu priekšrocību būtu šāds samazinājums vai šāds risks, ne arī lai tai būtu tāds pats veids kā no tās izrietošajai valsts līdzekļu iesaistīšanai [67]. Tomēr vismaz ir jābūt pietiekami konkrētam riskam nākotnē izraisīt papildu izmaksas valstij [68].

105. Tomēr šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos atrodamās informācijas nešķiet, ka pastāvētu saikne starp priekšrocību, kuru būtu radījuši finansiālā atbalsta maksājumi šķirošanas operatoriem, no vienas puses, un, valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šā budžeta, no otras puses.

106. Pirmkārt, šajā ziņā es norādu, ka tirgotāju vides organizācijai veikto augšupējo iemaksu raksturs nav pielīdzināms nodevas vai nodokļa raksturam. Nav runa par iemaksām, kuras ir ar likumu vienpusēji noteiktas un kuras minētajiem tirgotājiem ir jāmaksā [69].

107. Šajā ziņā ir jānorāda, kā tika minēts jau iepriekš [70], ka pati *Conseil d'État* savā judikatūrā ir precizējusi – kaut arī attiecībā uz citu nozaru ražotāju, nevis TMA izstrādājumu ražotāju paplašinātās atbildības shēmām –, ka vides organizācijai maksātās iemaksas ir tieša kompensācija par sniegtu pakalpojumu un tādējādi tās nav jāuzskata par maksājumu, kas pielīdzināms jebkādam valsts iestādes ieviestam nodoklim vai nodevai.

108. Otrkārt, no lietas materiāliem neizriet, ka pastāvētu dalībvalsts izveidots un regulēts mehānisms pienākuma apstrādāt no TMA izstrādājumiem radušos atkritumus rezultātā radušos izmaksu kompensācijai, ar kuru dalībvalsts garantētu tirgotājiem pilnīgu minēto izmaksu segšanu, kā tas ir bijis, piemēram, citās Tiesas skatītajās lietās [71]. Regulējums arī neliek minētajiem tirgotājiem pārnest uz galalietotājiem summas, kas samaksātas kā iemaksas vides organizācijai [72].

109. No šiem apsvērumiem izriet, ka, pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos ietverto informāciju, pirmkārt, šķiet, ka aplūkojamais regulējums neizraisa to, ka valsts atsakās no līdzekļiem, lai kāda veida tie būtu, tādiem kā nodokļi, nodevas, iemaksas vai citi līdzekļi, kuriem saskaņā ar valsts tiesību aktiem būtu jābūt ieskaitītiem valsts budžetā [73], un ka līdz ar to tas nevar atraut dalībvalsts kasei zināmus naudas līdzekļus un tādējādi samazināt tās budžetu [74]. Otrkārt, nešķiet arī, ka šis regulējums radītu pietiekami konkrētu risku nākotnē izraisīt papildu izmaksas valstij.

67 Spriedums, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 110. punkts).

68 Spriedums, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 106. punkts). Šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 1998. gada 1. decembris, *Ecotrade* (C-200/97, EU:C:1998:579, 41. punkts).

69 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 17. jūlijs, *Essent Netwerk Noord* u.c. (C-206/06, EU:C:2008:413, 45.–47. un 66. punkts), un 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 68. punkts).

70 Skat. šo secinājumu 12. zemsvītras piezīmi, kā arī tajā minēto *Conseil d'État* judikatūru.

71 Skat., piemēram, spriedumus, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère*! u.c. (C-262/12, EU:C:2013:851, 26. un 36. punkts), kā arī 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 71. punkts). Šajā nozīmē skat. arī spriedumus, 2017. gada 13. septembris, *ENEA* (C-329/15, EU:C:2017:671, 30. punkts), un 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 84. punkts).

72 Skat. spriedumu, 2019. gada 28. marts, Vācija/Komisija (C-405/16 P, EU:C:2019:268, 70. punkts).

73 Spriedums, 2013. gada 30. maijs, *Doux Élevage* un *Coopérative agricole UKL-ARREE* (C-677/11, EU:C:2013:348, 32. punkts).

74 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 8. septembris, Komisija/Nīderlande (C-279/08 P, EU:C:2011:551, 107. punkts); 2014. gada 9. oktobris, *Ministerio de Defensa* un *Navantia* (C-522/13, EU:C:2014:2262, 48. punkts), kā arī 2015. gada 16. aprīlis, *Trapeza Eurobank Ergasias* (C-690/13, EU:C:2015:235, 28. punkts).

d) Secinājumi par tādu līdzekļu kvalificēšanu par "valsts līdzekļiem", kurus vides organizācija ir izmantojusi, lai izmaksātu finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem saistībā ar aplūkojamo regulējumu

110. Visbeidzot, ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es sliecos uzskatīt, ka šajā gadījumā līdzekļi, ko tāda vides organizācija kā *Eco TLC*, piemērojot TMA izstrādājumu tirgotāju paplašinātās atbildības regulējumu, izmanto, lai izmaksātu finansiālu atbalstu šķirošanas operatoriem, nav valsts līdzekļi.

111. Kā tika norādīts šo secinājumu 45. punktā, galīgais lēmums šajā ziņā tomēr būs jāpieņem iesniedzējtiesai, kuras rīcībā ir visi dati un cita faktiskā informācija, kas nepieciešama pilnīgas analīzes veikšanai. Šim nolūkam tai, pamatojoties uz Tiesas sniegtajām norādēm, it īpaši vajadzēs pārbaudīt, pirmkārt, vai TMA izstrādājumu tirgotāju iemaksām *Eco TLC* ir *de facto* obligāts raksturs, otrkārt, vai aplūkojamie līdzekļi, lai arī *Eco TLC* tos pārvalda, *Eco TLC* autonomijas neesamības pār šiem līdzekļiem un valsts iestāžu pār to īstenotās kontroles apjoma dēļ ir jāuzskata par tādiem, kas tomēr nepārtraukti ir valsts kontrolē un kompetento valsts iestāžu rīcībā, un, treškārt, vai pastāv pietiekami tieša saikne starp aplūkojamo priekšrocību un valsts budžeta, kaut vai iespējamu, samazinājumu.

D. Par ekonomiskas priekšrocības esamību

112. Kā vienu no šo secinājumu 41. punktā minētajiem nosacījumiem es tagad analizēšu ekonomiskas priekšrocības esamības nosacījumu.

113. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru par valsts atbalstu tiek uzskatīta tāda iejaukšanās, kas, lai kādā formā tā nebūtu, var tieši vai netieši būt labvēlīga uzņēmumiem vai kas ir uzskatāma par ekonomisku priekšrocību, kuru tās saņēmējs uzņēmums nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos [75].

114. Tādējādi it īpaši par atbalstu tiek uzskatīti iejaukšanās pasākumi, kas dažādā veidā atvieglo to nastu, kura parasti gulstas uz uzņēmuma budžetu, un kam, kaut arī tie nav subsīdijas šī jēdziena šaurā izpratnē, tomēr ir tāds pats raksturs un ir tādas pašas sekas [76]. Priekšrocība pastāv, ja uzņēmuma finanšu stāvoklis uzlabojas tādas valsts iejaukšanās rezultātā, kuras nosacījumi atšķiras no parastajiem tirgus nosacījumiem [77].

115. Šajā gadījumā, pamatojoties uz elementiem, kas izriet no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, šķiet, nav tā, ka dažādais finansiālais atbalsts, ko *Eco TLC* izmaksā šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās, noteikti atbilst tirgus cenai par TMA izstrādājumu radīto atkritumu šķirošanu un pārstrādi [78].

116. Tādējādi, kā norādīja Komisija, pirmkārt, nešķiet, ka ar atbalstu šķirošanas operatoriem sasniedzamais mērķis attiektos uz saņemta pakalpojuma cenas maksājumu, bet gan, kā izriet no specifikācijām [79], ar to tiecas "vienlaikus gan veicināt šo atkritumu apsaimniekošanu, ieguldot šīs apsaimniekošanas izmaksās, gan to attīstīt saistībā gan ar šķiroto tonnāžu daudzuma pieaugumu, gan

75 Spriedumi, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* (C-74/16, EU:C:2017:496, 65. punkts un tajā minētā judikatūra); 2018. gada 6. marts, Komisija/*FIH Holding* un *FIH Erhvervsbank* (C-579/16 P, EU:C:2018:159, 44. punkts), kā arī 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

76 Spriedumi, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 101. punkts), kā arī 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* (C-74/16, EU:C:2017:496, 66. punkts).

77 Šajā nozīmē tostarp skat. spriedumus, 2010. gada 2. septembris, Komisija/*Deutsche Post* (C-399/08 P, EU:C:2010:481, 40. punkts), un 2020. gada 7. maijs, *BTB Holding Investments* un *Duferco Participations Holding*/Komisija (C-148/19 P, EU:C:2020:354, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

78 Tāpat skat. valsts ziņotāja *Louis Dutheillet de Lamothe* secinājumus, kas minēti šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmē.

79 VI nodaļa, C punkts.

ar maksimālu bez reģenerācijas apglabāto atkritumu samazinājumu". Tādējādi ar finansiālo atbalstu galvenokārt tiecas sasniegt ar vidi saistītu mērķi, proti, novērst no TMA izstrādājumiem radušos atkritumu apglabāšanu bez reģenerācijas. Ar šo atbalstu tāpat tiecas sasniegt sociāla rakstura mērķi atbalstīt uzņēmumus, kuri nodarbina vairāk cilvēku, kam ir grūtības iekļauties darba tirgū.

117. Otrkārt, specifikācijās iekļautās atbalsta aprēķina formulas nebalstās uz šķirošanas un pārstrādes izmaksām [80]. Tajās nav ņemtas vērā ne pakalpojuma sniegšanas izmaksas, ne tirgus cena. Aprēķina pamatā turpretī ir tirgus dalībnieka darbība kopumā, un tajā ņem vērā citus faktorus, kas var veidot ekonomisku priekšrocību.

118. Tādējādi, piemēram, atbalsts attīstībai ir papildinājums atbalstam ilgtspējībai un tostarp ar to tiecas segt šķirošanas operatoru veiktos ieguldījumus jaunu šķirošanas centru izveidošanai vai darbības paplašināšanai. Šo ieguldījumu segšana, neesot atsaucei uz kompensāciju *Eco TLC*, šķiet, sniedz ekonomisku priekšrocību šķirošanas operatoriem, ar kuriem ir noslēgta vienošanās.

119. Turklāt, tā kā izmaksas, kas saistītas ar darbinieku atalgojumu, pēc savas dabas noslogo uzņēmumu budžetu, to segšana saskaņā ar Tiesas judikatūru ir ekonomiska priekšrocība [81]. Tādējādi arī tādu izmaksu segšana, kas saistītas ar sociālās grūtībās nonākušu personu nodarbinātību, var būt šāda priekšrocība.

120. No iepriekš minētā izriet, ka aprēķina formulas dēļ, kura izmantota finansiālā atbalsta aprēķināšanai, un tādēļ, ka šim nolūkam ir ņemti vērā citi faktori, nevis ar aplūkojamo atkritumu pārstrādes un apstrādes darbībām saistītās izmaksas, šo finansiālo atbalstu, ko *Eco TLC* izmaksā šķirošanas operatoriem saistībā ar pamatlietā aplūkojamo regulējumu, – ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa veic attiecīgās pārbaudes, – var uzskatīt par tādu, kas sniedz šiem operatoriem ekonomisku priekšrocību, kuru tie nesaņemtu, ja atrastos parastā tirgus situācijā [82].

E. Par šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās, piešķirtās ekonomiskās priekšrocības selektivitāti

121. Attiecībā uz selektivitātes nosacījumu ir jāatgādina – lai uz aplūkojamo pasākumu attiektos LESD 107. panta 1. punkts, tam ir selektīvi jāsniedz priekšrocība konkrētiem uzņēmumiem vai uzņēmumu kategorijām, vai konkrētām tautsaimniecības nozarēm, tiem radot labvēlīgāku situāciju nekā citiem [83].

80 Skat. šo secinājumu 20. un 21. punktu.

81 Spriedums, 2002. gada 12. decembris, Beļģija/Komisija (C-5/01, EU:C:2002:754, 38. un 39. punkts).

82 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. marts, Komisija/*FIH Holding* un *FIH Erhvervsbank* (C-579/16 P, EU:C:2018:159, 45. punkts). Tāpat skat. valsts ziņotāja *Louis Dutheillet de Lamothe* secinājumus, kas minēti šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmē.

83 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 4. jūnijs, Komisija/*MOL* (C-15/14 P, EU:C:2015:362, 59. punkts), un 2016. gada 30. jūnijs, Beļģija/Komisija (C-270/15 P, EU:C:2016:489, 48. punkts).

122. Lai izvērtētu nosacījumu par priekšrocības selektivitāti, ir jānosaka, vai saistībā ar konkrētu tiesisko režīmu attiecīgais valsts pasākums var sniegt priekšrocību "konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai" salīdzinājumā ar citiem, kas ir faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā, ievērojot ar minēto režīmu izvirzīto mērķi, un kam piemēro atšķirīgu attieksmi, kuru būtībā var kvalificēt kā "diskriminējošu"[84]. "Valsts atbalsta" jēdziens neietver valsts pasākumus, kuri rada diferenciāciju starp uzņēmumiem un tādējādi *a priori* ir selektīvi, ja šāda diferenciācija izriet no sistēmas, kurā tie ietilpst, rakstura vai uzbūves[85].

123. Pārbaude, vai šādam pasākumam ir selektīvs raksturs, tādējādi būtībā sakrīt ar pārbaudi, vai šis aplūkojamais pasākums nediskriminējošā veidā ir piemērojams visam šim tirgus dalībnieku kopumam. Tātad selektivitātes jēdziens ir saistīts ar diskriminācijas jēdzienu[86].

124. Lai arī ir taisnība, kā to savos apsvērumos apgalvo Komisija, ka pasākums attiecas tikai uz šķirošanas operatoriem TMA izstrādājumu jomā, Tiesa tomēr ir paskaidrojusi, ka pasākums, kurš piemērojams tikai vienā darbības nozarē vai tikai daļai šīs nozares uzņēmumu, nav obligāti selektīva rakstura. Tas faktiski tā ir tikai tad, kā izriet no divos iepriekšējos punktos izklāstītajiem apsvērumiem, ja konkrētā tiesiskā regulējuma ietvaros šis pasākums sniedz priekšrocību dažiem uzņēmumiem, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem no citām nozarēm vai tās pašas nozares, kuri attiecībā uz šī regulējuma mērķi ir pielīdzināmā juridiskā un faktiskā situācijā[87].

125. Šajā gadījumā, lai pierādītu šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās, piešķirtās iespējamās priekšrocības selektīvo raksturu, līdz ar to ir jāvērtē, vai aplūkojamais regulējums ievieš nošķīrumu starp operatoriem, kuri, ņemot vērā ar aplūkojamo tiesisko regulējumu sasniedzamo mērķi, ir salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā[88].

126. Vispirms attiecībā uz valsts regulējumu, ar kuru ir paredzēta ražotāju paplašinātā atbildība attiecībā uz TMA izstrādājumu radīto atkritumu apsaimniekošanu, ir jānorāda, ka pirmais šī regulējuma mērķis ir veicināt un attīstīt šo izstrādājumu radīto atkritumu apsaimniekošanu, kas it īpaši un atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas veidu hierarhijai, kura noteikta ar Direktīvu 2008/98[89], veicina šo atkritumu materiālu reģenerāciju, proti, to atkārtotu izmantošanu un to pārstrādi[90].

127. Šajā ziņā ir jānorāda, kā izriet no šo secinājumu 4. un 7.–9. punkta, ka, pirmkārt, pašās Savienības tiesībās ir paredzēta ražotāja paplašinātās atbildības regulējuma ieviešana un, otrkārt, aplūkojamā regulējuma primārais mērķis sakrīt ar Savienības regulējuma atkritumu jomā mērķi un, vispārīgāk, ar Savienības primāro mērķi veicināt ilgtspējīgu izaugsmi. Šajā ziņā Francijas valdība savos apsvērumos ir precizējusi, ka tieši nolūkā izpildīt ar Direktīvu 2008/98 noteiktos mērķus un pienākumus Francijas likumdevējs ieviesa aplūkojamo tiesisko regulējumu un reglamentējošos noteikumus.

84 2019. gada 15. maija spriedums, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 84. punkts). Ir vispārzināms, ka šīs judikatūras pamatā ir 2001. gada 8. novembra spriedums *Adria-Wien Pipeline* un *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* (C-143/99, EU:C:2001:598; skat. it īpaši 41. punktu) par Austrijas piešķirtā enerģijas nodokļa atlaidi uzņēmumiem, kas galvenokārt veic uzņēmējdarbību ražošanas nozarē. Pēc tam tā tika apstiprināta nodokļu jomā divos virspalātā pasludinātos Tiesas spriedumos, proti, 2016. gada 21. decembra spriedumā Komisija/*World Duty Free Group* u.c. (C-20/15 P un C-21/15 P, EU:C:2016:981, 86. punkts) un 2018. gada 19. decembra spriedumā *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 22. punkts). Tomēr Tiesa nepārprotami paskaidroja, ka šī metode nav izmantojama tikai nodokļu pasākumu pārbaudei (spriedums, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Hansestadt Lübeck* (C-524/14 P, EU:C:2016:971, 55. punkts)). Tādējādi Savienības tiesa šo metodi ir izmantojusi arī citu jomu, ne tikai nodokļu jomas analīzē; vēl bez pēdējā minētā sprieduma skat. arī, piemēram, spriedumus, 2011. gada 28. jūlijs, *Mediaset*/Komisija (C-403/10 P, EU:C:2011:533, 36. punkts), un 2015. gada 14. janvāris, *Eventech* (C-518/13, EU:C:2015:9, 55. un nākamie punkti).

85 Spriedums, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Hansestadt Lübeck* (C-524/14 P, EU:C:2016:971, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

86 Skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Hansestadt Lübeck* (C-524/14 P, EU:C:2016:971, 53. punkts).

87 Skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Hansestadt Lübeck* (C-524/14 P, EU:C:2016:971, 58. punkts).

88 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 14. janvāris, *Eventech* (C-518/13, EU:C:2015:9, 56. punkts).

89 Skat. Direktīvas 2008/98 31. apsvērumu un 4. pantu.

90 Ar regulējumu tiecas arī optimizēt šo atkritumu apsaimniekošanu gan vides, gan ekonomiskajā, gan sociālajā ziņā. Šajā nozīmē skat. 2014. gada rīkojuma preambulu.

128. Turpinot, lai gan nav uzskatāms, ka aplūkojamais regulējums formāli būtu atkāpe no konkrētā atsauces tiesiskā ietvara, tomēr, runājot par tā sekām, ar to no finansiāla atbalsta izmaksāšanas ir izslēgti šķirošanas operatori, kuri neizpilda minētajā regulējumā paredzētos nosacījumus [91]. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 107. panta 1. punktā valsts iejaukšanās pasākumi ir definēti, ņemot vērā to radītās sekas – neatkarīgi no izmantotajiem paņēmieniem [92].

129. Tātad nevar *a priori* izslēgt, ka šāds regulējums praksē ļauj sniegt priekšrocības "konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai" LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tiem piešķirot minēto finansiālo atbalstu.

130. Šajā ziņā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem tomēr izriet – ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa veic attiecīgās pārbaudes, – ka iespēja noslēgt vienošanos ar vides organizāciju un tātad saņemt aplūkojamajā regulējumā paredzēto finansiālo atbalstu, šķiet, ir pieejama visiem nozares operatoriem visā Eiropas Savienības teritorijā.

131. Tādējādi šķiet, ka principā aplūkojamais regulējums nerada nekādu diskrimināciju starp nozares operatoriem attiecībā uz aplūkojamajā regulējumā paredzētā finansiālā atbalsta pieejamību.

132. Tomēr, lai šķirošanas operators varētu noslēgt vienošanos ar vides organizāciju un tātad varētu saņemt finansiālo atbalstu, specifikācijās ir paredzēts, ka tam ir jāizpilda divu veidu nosacījumi [93]. Pirmkārt, tam ir jāievēro valsts tiesiskais regulējums vides aizsardzības jomā un atkritumu tranzīta, sagrupēšanas, šķirošanas un apstrādes iekārtu drošības jomā vai līdzvērtīgs tiesiskais regulējums citās Savienības valstīs. Otrkārt, tā šķirošanas centriem ik gadu ir jāatbilst izpildes un izsekojamības kritērijiem, kuru mērķis ir prioritāri veicināt materiālu reģenerāciju (atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un citus materiāla reģenerācijas veidus).

133. Konkrētāk, saskaņā ar specifikācijām, pirmkārt, vismaz attiecībā uz 90 % šķiroto TMA atkritumu ir jāveic materiāla reģenerācija (atkārtota izmantošana, pārstrāde un citi materiāla reģenerācijas veidi), otrkārt, vismaz 20 % šķiroto atkritumu ir jātiek pārstrādātiem (sadalīšana un/vai tīrīšana), lai veicinātu šīs jomas attīstību papildus atkārtotai izmantošanai, un, treškārt, maksimāli 5 % atkritumu var tikt apglabāti.

134. Šajā ziņā nevar apstrīdēt, ka šādi objektīvi nosacījumi, ciktāl ar tiem tiecas būtiski veicināt materiāla reģenerāciju un it īpaši pārstrādi, kā arī novērst no TMA izstrādājumiem radušos atkritumu apglabāšanu bez reģenerācijas, ir saskanīgi ar mērķiem, kuri ir izvirzīti Savienības tiesiskajā regulējumā atkritumu un ražotāja paplašinātās atbildības jomā, kuri minēti šo secinājumu 122. un 123. punktā un kuri ir īstenoti ar Francijas tiesisko regulējumu, kas ir radījis aplūkojamo regulējumu [94].

135. Šajos apstākļos šādu kritēriju paredzēšana izraisa operatoru kategoriju nošķiršanu, kuri, ņemot vērā tiesību aktos, ar kuriem šis kritērijs ticis noteikts, noteiktos mērķus, nav salīdzināmā situācijā [95].

91 Tiesa izmantoja analogu analīzes metodi, lai arī attiecībā uz valsts pasākumu, ar ko piešķir nodokļu priekšrocību, 2018. gada 26. aprīļa spriedumā *ANGED* (C-233/16, EU:C:2018:280; it īpaši 46. un nākamie punkti).

92 Spriedumi, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-233/16, EU:C:2018:280, 47. punkts), un 2019. gada 7. novembris, *UNESA* u.c. (no C-105/18 līdz C-113/18, EU:C:2019:935, 64. punkts un tajā minētā judikatūra).

93 Skat. VI nodaļu, B punkts.

94 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-233/16, EU:C:2018:280; it īpaši 53. punkts). Šajā nozīmē skat. šo secinājumu 91. zemsvītras piezīmi.

95 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-233/16, EU:C:2018:280, 55. punkts). Šajā nozīmē skat. šo secinājumu 91. zemsvītras piezīmi.

136. Šķirošanas operatori, kuru tehniskā kapacitāte vai organizatoriskā struktūra tiem neļauj izpildīt šādus nosacījumus, atrodas pietiekami atšķirīgā faktiskā situācijā, lai uzskatītu, ka tā, ņemot vērā minētos mērķus, nav salīdzināma ar to operatoru situāciju, kuri turpretī var šos nosacījumus izpildīt. Tādējādi, nespēdami piekļūt ar pamatlietā aplūkojamo regulējumu paredzētajam finansiālajam atbalstam, minētie operatori necieš no atšķirīgas attieksmes, kas būtībā var tikt kvalificēta kā "diskriminējoša".

137. No tā izriet, ka aplūkojamais regulējums nesniedz selektīvu ekonomisku priekšrocību šķirošanas operatoriem, kuri, varēdami izpildīt objektīvos kritērijus, kas noteikti specifikācijās, var noslēgt vienošanos ar vides organizāciju un tādējādi gūt piekļuvi finansiālajam atbalstam.

138. Šajā ziņā man tomēr vēl jānorāda, kā tika norādīts šo secinājumu 98. punktā, ka izrādās – saistībā ar aplūkojamo regulējumu pati vides organizācija var paredzēt papildu kritērijus, kuri šķirošanas operatoram ir jāizpilda, lai varētu ar to noslēgt vienošanos. Šajā kontekstā ir jānorāda, ka specifikācijās ir paredzēts, ka vides organizācija pieteikumā pilnvarojuma saņemšanai un tās tipveida vienošanās tekstā, kas noslēgta starp pašu vides organizāciju un šķirošanas operatoru, nosaka šķiroto atkritumu augšupējās izsekojamības kārtību.

139. Tā kā Tiesas rīcībā nav pietiekami daudz informācijas par šiem elementiem, iesniedzējtiesai būs jāvērtē, vai šie nosacījumi rada atšķirīgu attieksmi, kura, ņemot vērā ar aplūkojamo regulējumu izvirzīto mērķi, būtībā var tikt kvalificēta kā "diskriminējoša".

F. Par pasākuma ietekmi uz konkurenci un par ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm

140. Attiecībā uz diviem pārējiem nosacījumiem, kuri minēti šo secinājumu 41. punktā, no Tiesas judikatūras izriet – lai valsts pasākums varētu tikt kvalificēts par "valsts atbalstu", ir nevis jāpierāda, ka attiecīgais atbalsts patiešām ietekmē tirdzniecību dalībvalstu starpā un faktiski izkropļo konkurenci, bet tikai jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci [96].

141. Tomēr iespaids uz tirdzniecību starp dalībvalstīm nedrīkst būt tikai hipotētisks vai prezumēts. Tādēļ ir jānosaka, kādēļ attiecīgais pasākums ar savu paredzamo ietekmi var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm [97].

142. Šajā ziņā par nosacījumu, kas attiecas uz konkurences kropļošanu, ir jānorāda – lai arī aplūkojamais regulējums sniedz šķirošanas operatoriem, ar kuriem noslēgta vienošanās, priekšrocību, ko tie negūtu normālos tirgus apstākļos un kas var pārsniegt kompensācijas par izmaksām, kuras saistītas ar aplūkojamajām atkritumu pārstrādes un apstrādes darbībām, šī priekšrocība var spēcināt šo operatoru konkurences stāvokli salīdzinājumā ar citiem konkurējošiem uzņēmumiem. Līdz ar to nešķiet, ka būtu apšaubāms, ka šis nosacījums būtu jāuzskata par izpildītu.

143. Par nosacījumu, kas attiecas uz tirdzniecības starp dalībvalstīm ietekmēšanu, ir jānorāda, pirmkārt, ka finansiālais atbalsts attiecas tikai uz Francijas izcelsmes atkritumiem. Tādējādi saskaņā ar regulējumu šķirošanas operatori, ar kuriem noslēgta vienošanās, ir mudināti apstrādāt tikai Francijas preces, nelabvēlīgi ietekmējot Savienības iekšējo tirdzniecību. Otrkārt, ja vienošanās ar *Eco TLC* ir priekšnoteikums ieiešanai Francijas TMA izstrādājumu radīto atkritumu šķirošanas un pārstrādes tirgū, šis apstāklis var darīt ieiešanu šajā tirgū grūtāku citu dalībvalstu operatoriem. Šajos apstākļos es uzskatu, ka aplūkojamo regulējumu var uzskatīt par tādu, kas ar savu paredzamo ietekmi var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.

96 Spriedums, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* (C-74/16, EU:C:2017:496, 78. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Arriva Italia* u.c. (C-385/18, EU:C:2019:1121, 42. punkts).

97 Spriedums, 2019. gada 15. maijs, *Achema* u.c. (C-706/17, EU:C:2019:407, 90. punkts un tajā minētā judikatūra).

IV. Secinājumi

144. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Conseil d'État* (Francija) uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

1) LESD 107. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds regulējums ražotāja paplašinātās atbildības jomā attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu kā ar aplūkojamo valsts tiesisko regulējumu paredzētais, ar kuru valsts iestāžu pilnvarota privāta bezpeļņas vides organizācija no konkrētas kategorijas izstrādājumu tirgotājiem, kuri ar to šajā nolūkā paraksta vienošanos, iekasē iemaksas apmaiņā pret pakalpojumu to vārdā apstrādāt no šiem izstrādājumiem radušos atkritumus un pārskaita operatoriem, kuri ir atbildīgi par šo atkritumu šķirošanu un reģenerāciju, dotācijas par tādu summu, kas noteikta pilnvarojumā attiecībā uz vides un sociālajiem mērķiem, principā nav jāuzskata par valsts atbalstu šīs tiesību normas izpratnē.

2) Tomēr iesniedzējtiesai, kuras rīcībā ir dati un cita faktiskā informācija, kas nepieciešama, lai veiktu pilnīgu analīzi par attiecīgā regulējuma iespējamo kvalificēšanu par "valsts atbalstu", ir jāpārbauda, pirmkārt, vai minēto izstrādājumu tirgotāju iemaksām vides organizācijai ir *de facto* obligāts raksturs, otrkārt, vai aplūkojamie līdzekļi, lai arī tos pārvalda vides organizācija, šīs organizācijas autonomijas neesamības pār šiem līdzekļiem un valsts iestāžu pār to īstenotās kontroles apjoma dēļ ir jāuzskata par tādiem, kas tomēr nepārtraukti ir valsts kontrolē un kompetento valsts iestāžu rīcībā, treškārt, vai pastāv pietiekami tieša saikne starp aplūkojamo priekšrocību un valsts budžeta, kaut vai iespējamu, samazinājumu un, ceturtkārt, vai papildu kritēriji, kurus var noteikt pati vides organizācija un kuri ir jāizpilda šķirošanas operatoriem, lai varētu ar to noslēgt vienošanos, rada atšķirīgu attieksmi, kuru, ņemot vērā ar aplūkojamo regulējumu izvirzīto mērķi, būtībā var kvalificēt kā "diskriminējošu".